

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

Ключ с верните отговори от теста
(всеки верен отговор дава една точка)

1 - в	11 - б	21 - а	31 - б	41 - а
2 - б	12 - г	22 - г	32 - г	42 - г
3 - б	13 - б	23 - а	33 - б	43 - в
4 - в	14 - в	24 - а	34 - в	44 - б
5 - а	15 - г	25 - в	35 - а	45 - а
6 - в	16 - б	26 - в	36 - г	46 - в
7 - б	17 - б	27 - б	37 - в	47 - в
8 - б	18 - а	28 - в	38 - б	48 - г
9 - г	19 - в	29 - в	39 - в	49 - б
10 - в	20 - г	30 - а	40 - г	50 - в

Критерии за оценяване на есе по зададен фрагмент

1. Показатели

Оценяването на есето се основава на следните показатели:

- ниво на разпознаване и интерпретиране на проблема, който се съдържа във фрагмента;
- ниво на употреба и владене на логическия и понятиен инструментариум, чрез който се формулира позиция и се излага аргументацията в нейна подкрепа;
- степен на самостоятелност при тълкуването на проблема във фрагмента;
- ниво на езикова и стилистична култура

2. Скала

Оценяването на философското есе по зададен фрагмент е поместено в диапазон **от 0 до 50 точки** и се извършва по следната скала:

- **не разпознава** проблема, зададен чрез фрагмента; **не разбира** ключови термини и понятия, свързани с фрагмента; **не използва** философски понятия и аргументи; **отсъстват** логически свързани разсъждения; наличие на груби езикови грешки и **неграмотност** – от **нула (0)** до **десет (10)** точки.
- **частично** разпознава проблема, не си служи с философски понятия, а предлага **общи** и повърхностни **разсъждения** върху фрагмента, не формулира ясно **теза**, не се аргументира; забелязват се незначителни пропуски в стила и езика - от **десет (10)** до **двадесет (20)** точки.
- **разпознава** проблема; предлага **общи разсъждения** върху казаното във фрагмента като използва философски изразни средства; проявява **лично**, но **недостатъчно аргументирано** отношение към проблема; демонстрира правилен граматичен и стилистичен изказ - от **двадесет (20)** до **тридесет (30)** точки.
- **разпознава** проблема и формулира **разсъждения**, в които с философски изразни средства интерпретира съдържащите се във фрагмента понятия и идеи; формулира **ясна** и **обоснована теза** с **възможни следствия** от нея; демонстрира граматически правилен език и добър стилистичен изказ - от **тридесет (30)** до **четиридесет (40)** точки.
- от 40 до 50 точки – интерпретира и тълкува самостоятелно проблема; демонстрира **висока** философска категориална и логическа **култура**; служи си с ключови понятия; извежда **основен смисъл** на фрагмента и го разглежда в **контекста** на философията и културата; **формулира** ясна, **самостоятелна** и **обоснована** теза като проследява **възможните следствия от нея**; езикът и стилът на есето съответстват на спецификата на философията като предметна област; проявява висока езикова култура.

Примерен образец за прилагане на критериите към фрагмент

Фрагмент №1:

“Волята в нас е винаги свободна, само че не винаги е добра.”

Августин

Степента на владеене на философските изразни средства - формулиране на теза, аргументация, извеждане на следствия от тезата, умело боравене в понятия и категории, както и степента на езикова култура и съобразеност на стила с предметната област - не са изрично описани в този примерен образец, защото като базисни компетентности се проявяват и съответно оценяват по сходен начин при всяка една тема. В образца са посочени специфичните особености, които би трябвало да се вземат предвид при оценяването на есето с оглед на съдържанието на избрания фрагмент.

0-10 точки:

- Не разпознава проблема, не свързва волята нито със свободата, нито с доброто, а я разглежда единствено на емпирично равнище като желание.
- Допуска множество граматически и стилистични грешки.

10-20 точки:

- Разпознава проблема като свързва волята със свободния избор.
- Не анализира **ключовите понятията** – воля, свобода и добро, а предлага само общи разсъждения.
- Допуска много стилистични грешки.

20-30 точки:

- Разпознава проблема за свободата на човека;
- Анализира **ключовите понятията**, които се съдържат *във фрагмента* (воля, свобода, добро);
- Предлага **собствено тълкуване**, което не е достатъчно обосновано.

30 – 40 точки:

- Разпознава проблема за свободната воля в християнски контекст.
- Анализира **ключовите понятията**, които се съдържат *във фрагмента* (воля, свобода, добро).
- Анализира **понятия, свързани със зададения от фрагмента проблем**, които очертават **контекста**:
  - на *християнското разбиране за свободната воля* като например: зло, Бог – човек, битие – небитие, предопределеност, Божий промисъл, (християнски) добродетели, пороци или
  - по-общ *философски контекст на разбиране, несвързан с християнството*, като например: избор, цел, ценност, отговорност, мотив, действие.

- Разкрива **вътрешната проблематичност** в избрания хоризонт на интерпретация (контекст) – например:
  - християнски контекст – проблемът за отношението между Божия промисъл и свободната воля, между Божието всемогъщество и личната отговорност на човека или
  - философски контекст: проблемът за отношението между свобода и отговорност, избор и ценности.
- Изразява аргументирана лична позиция по отношение на анализирания проблем и възгледи.

40 – 50 точки:

- Разпознава проблема за свободната воля в християнски контекст.
- Анализира **ключовите понятия**, които се съдържат във фрагмента (воля, свобода, добро).
- Анализира **понятия, свързани със зададения от фрагмента проблем**, които очертават **контекста**:
  - на християнското разбиране за свободната воля като например: зло, Бог – човек, битие – небитие, предопределеност, Божий промисъл, (християнски) добродетели, пороци или
  - по-общ философски контекст на разбиране, несвързан с християнството, като например: избор, цел, ценност, отговорност, мотив, действие.
- Разкрива **вътрешната проблематичност** в избрания хоризонт на интерпретация (контекст)– например:
  - християнски контекст – проблемът за отношението между Божия промисъл и свободната воля, между Божието всемогъщество и личната отговорност на човека или
  - философски контекст: проблемът за отношението между свобода и отговорност, избор и ценности.
- Предлага **алтернативно интерпретация на основни понятия**, свързани с проблематиката на фрагмента (например – отговорност в християнството и екзистенциализма; или добродетели в християнството и концепцията за естествените добродетели на Русо; или доброто като Благо в християнството и доброто като консенсус (прагматизъм) или полезност (утилитаризъм).
- **Сравнява** християнската концепция за свободната воля с други (алтернативни) етически концепции.
- Есето съдържа **обосновани следствия** от анализа на философските категории и концепции за личния жизнен хоризонт на автора на есето.